

Politička kronika.

12. jan. — U financijskom odboru je zamjenik min. financija Nikola Uzunović dao ekspoziciju o financijama države prigodom proračunske debate. Državni izdaci će iznositi nešto preko 13 milijarda. U debati o proračunu govorio je prvi Šećerov, a zatim Pučenjak, koji konstatira, da se budžet rashoda povećao za tri milijarde. Debata se u odboru nastavlja.

13. jan. — U skupštinskim krugovima se govori, da je naročiti korir s Dvora poslan u Monte Carlo g. Pašiću, i to, kako se čini, s pozivom, da se obzrirom na situaciju u zemlji vrati u Beograd. — Sekretarijat SDS navijestio je, da će Sv. Pribičević 30. o. mj. održati zbor u Celju, a 31. u Mariboru. — U ministarstvu pošta provedene su velike redukcije činovništva, ali, dok su u budžetu brisane stavke za poštanske investicije u Splitu, Zagrebu i Plitvicama, stavka za investicije pošte u Sisku, izbornom kotaru ministra dra Šuperine, ostavljena je na 1.100.000 dinara.

14. jan. — Stj. Radić je zvanično oglašeno bolesnim. Dom donosi, da je Radić još pred nekoliko tjedana obolio od influence. — Vlada je odlučila, da državni proračun bude donesen najdalje do 1. aprila. — Javlja, da dr. Laza Marković, glavni aranžer sporsuzma radikala i radničevaca, odlaze direktorsko mjesto kod *Samonprave*, te da će se povratiti isključivo odvjetničkoj praksi. To bi bilo stoga, što je u zadnje vrijeme bio u stranci zapostavljen. — Iz Pariza dolaze prve vijesti, da je dr. Stojadinović u Parizu dobio jako nepovoljne uvjete za konsolidaciju našega ratnog duga prema Francuskoj.

15. jan. — U financijskom odboru nastavljen je pretes budžeta. Na dnevnom redu bila je diskusija o budžetu ministarstva unutrašnjih poslova, koji iznosi oko 672 milijuna dinara, dakle skoro trideset milijuna dinara više od lani. U tom ministarstvu je reducirano 1200 činovnika, dok kader žandarmerije ostaje isti. Ima tu 3 generala, 13 pukovnika, 22 potpukovnika, 500 oficira i 20.000 oružnika. Dispozicioni fond iznaša 9 milijuna. — Stj. Radić je ozdravio, došao u Beograd i bio u audijenciji kod Kralja. — Dr. Zaić, načelnik općeg odjeljenja u ministarstvu prosvjete, izjavio je, da će budžet ministarstva prosvjete iznositi 800.000.000. Time je desavuirao Stj. Radića, koji je na ljubljanskoj skupštini rekao, da će budžet njegovoga ministarstva iznositi i milijardu i 200 milijuna. Značajno je, da su u taj budžet unesene svote za gradnju zgrada gimnazija u mnogo mjesta Srbije, ali za gradnje gi-

mnazijskih zgrada u Dalmaciji nema zgrada!

12. jan. — U Njemačkoj se vode pregovori oko uskrsnuća velike republikanske koalicije, koja bi podupirala vladu. — Proces protiv falsifikatora novčanica u Madžarskoj imao bi početi već koncem ovog mjeseca. Za falsificiranje novčanica predviđena je u madžarskim zakonima kazna od 5-10 godina robije. — U Rumunjskoj se vode pregovori između zemljoradnika i nacionalističke stranke za sjedinjenje objaju stranaka, koje su u opoziciji. — Francuske financije se nalaze u krizi, a s njima i min. financija Doumer, čija osnova za saniranje financija nije naišla na dobar prijem u komori.

13. jan. — Radi protestnog zbora u Bitolju, na kojemu se prekorilo grčke vlasti radi progona naših sunarodnjaka u Grčkoj, grčke su vlasti u svom dijelu Makedonije u selima Kruševu i Donjem Pozeru zlostavljale i apsile naše seljake. — Voda sovjetske Rusije Rakovskij u predavanju u Locomu, održanom u Moskvi, izjavio je, da sovjetska vlada još uvijek drži, da su locarunski ugovori stvorili blok protiv nje. — U Londonu boravi talijanska delegacija s grofom Volpajem, ministrom financija,

radi uređenja otplate ratnoga duga.

14. jan. — Austrijska vlada nalazi se u krizi, jer fin. plan ministra financija Ahnera nije naišao na odobravanje kod vladinih krugova. Dr. Ramek će po svoj prilici opet zadržati kancelarsko mjesto. — Francuski ministar predsjednik Briand odlučio je, da apelira na parlament, da podupre vladine financijske prijedloge, koje je izradio Doumer. — Dr. Luther sastavlja vladu u Njemačkoj. Vladinu koaliciju sačinjavat će populist, demokrati, centum, bavorska pučka stranka dok su socijalisti odlučili, da vladu ne će podupirati. Njemački nacionalisti bi imali podupirati vladu.

15. jan. — Češka pučka stranka je povelu akciju za pravno priznanje sovjetske vlade sa strane Češkoslovačke. — U Rumunjskoj je 39 generala zatražilo otpust iz vojske u znak simpatija za abdiciranoga princa Karola. U narodu vlada jaki pokret za bivšeg prijestolonasljednika, te je u šest kotara proglašen prijedok sud. — U Belgiji će se skratiti vojnički rok na 10 mjeseci. Na to je pristala vlada. — Dr. Ramek je sastavio novi austrijski kabinet, u koji nisu ušli financijski ministar Ahner ni ministar vanjskih poslova dr. Mataja.

Afera falsifikatora u Madžarskoj.

Falsifikatori francuskih, jugoslavenskih, rumunjskih i češkoslovačkih novčanica i vrijednosnih papira (obveznica ratne štete) su još uvijek predmetom novinskih vijesti i članaka. Visoke ličnosti madžarskoga društva su napisane. Uapšen je knez Windischgrätz koji je ulagao kapital u to „poduzeće“. Uapšen je šef madžarske peštanske policije Nadossy koji je vješto skrivao falsifikatore. Pritvoreni su bivši ministar Csaky, nekoliko visokih državnih funkcionera i velikaških sinova. Grof Teleky, bivši ministar predsjednik i jedan od glavnih krivaca u aferi falsifikatora, sakrio se navrijeme.

Za sve operacije falsifikatora svijet je doznao preko radnika Schulza. On je po zanimanju litograf i, kako je ustanovljeno, knez Windischgrätz ga je pozvao, da dođe iz Lavova, gdje je radio, u jednu štampariju u Budimpeštu Schulz je po naredbi Windischgrätzova izrađivao ploče za falsi-

ficanje francuskih novčanica. Windischgrätz ga je redovito plaćao. Međutim na koncu Schulzu to nije bilo dovoljno i on je tražio, da mu se dade jedan dio dobitka. To je Windischgrätz odbio, a nato je Schulz, da mu se osveti, prijavio čitavu stvar pariškoj policiji.

Istraga u toj aferi dovršena je, prema službenom komuniqueu madžarske vlade, te je državnom tužitelju stavljeno u dužnost, da podigne optužbu. No zamašaj falsifikatorske afere nije neznan, da bi se na tako brz način mogla otpraviti. Broj ličnosti, koje su upletene, kao i njihov položaj, dokazuju, da se ta afera mora smatrati političkom, a ne običnim pothvatom kriminalnih tipova, koji su svoje sebične ciljeve provodili na račun naivnih patriota. Sama činjenica, da je šef policije Nadossy uapšen, bila bi svagdje drugdje dovoljan dokaz, da je kompromitiran sam režim, jer je Nadossy bio

podređen direktno državnom guverneru Horthyju. Službeni madžarski prikazi kušaju, da kneza Windischgrätz prikažu kao jednoga pustolova, koji nije zazirao ni pred kriminalnim sredstvima, da se dokopa novaca, ali njihovo pranje nije uspješno, kada se radi o grofu Telekyu, bivšem premijeru i sadanjem delegatu kod Lige Naroda. Teleky je kao predsjednik geografskog instituta morao znati ono, što su znali svi namještenici, naime da se u institutu na veliko štampaju lažne banknote. Pa ipak Telekyu nije se ništa dogodilo, a vrlo je vjerojatno, da se ni svim ostalim krivcima ne će ništa dogoditi, nego da će, čim se izbudnost inozemstva malo slegne, biti pušteni na slobodu. Neki madžarski listovi već sada ističu, da su ti falsifikatori narodni junaci i da svaki Madžar mora biti ponosan, ako im može stisnuti ruku.

Dakle jasno je nepovjerenje, s kojim se u državama Male Antante i u Francuskoj gleda na rezultat istrage, koja leži u rukama madžarske vlade. U tome smislu dao je predsjednik francuske vlade Briand madžarskom poslaniku u Parizu kratku ali jezgrovitu izjavu, koja može biti smatrana mjerodavnom i za mišljenje službenih krugova Male Antante.

Međutim madžarska vlada svim silama pokušava, da interesirane vlade uvjeri o svojoj lojalnosti, a opet poduzima diplomatske korake, koji odavaju upravo protivno te izazivaju novo negodovanje. Prema talijanskim informacijama poduzeo je madžarski poslanik u Beogradu jedan veoma neobičan demars. Madžarski je poslanik kod našega ministra vanjskih poslova prosvjedovao protiv pisanja naše štampe, koja svaljuje krivnju na samu madžarsku vladu.

Najpreči saobraćajni rad. „Jug. Lloyd“ javlja, da novi ministar saobraćaja g. R. Miletić smatra za najvažniju potrebu svoga ministarstva, da snizi tovarne i željezničke tarife.

Kod Namjesnika Kristova.

Kod nas se u zadnje vrijeme pojavilo mnogo nemara. Evo na pr. knjiga g. P. Grgeca, pod gornjim naslovom, nije imala tu sreću, da se sve do danas na nju opširno ikogod osvrne, i ako je ova knjiga to zaslužila, i ako se u nju uložilo mnogo truda, ljubavi i znanja. Ova nepažnja mora se bolno osjetiti: mi neprestano naglašujemo, da hoćemo kulturni rad i da širimu prosvjetu. Džim, da ovakvim radom to ne ide. Naprezanje duha, idejna cirkulacija i udejeljivanje svih faktora u toj cirkulaciji stvaraju jednu kulturnu sredinu, u kojoj je intelektualni rad moguć.

Ne znam, zašto, ista je skoro sodbina zadesila knjigu g. Petra Grgeca, „Stare Slave Djedovina“, koju je prošle godine izdalo književno društvo Sv. Jeronima. Ona je kod nas prvi pokušaj, da se čitava naša historija prikaže u pjesmi. Ostavljajući i to po strani, sam predgovor i pogovor g. Grgeca u ovoj knjizi, po svojim pogledima, i po opsegu materijala, s kojim pisac raspolaze i vlada, zaslužuju ne samo pažnju, već i dužnost. Gosp. Grgec donosi poglede na kulturu i historiju našu. I baš ti pogledi toliko su specifično naši, mislim, našega pokreta, da bi ih trebalo učiti na pamet...

A nije uvijek kod nas bilo toga nemara. Nekoć svaka knjiga pratila se sa mnogo pažnje i s mnogo ljubavi. Danas nema ni razumijevanja.

Knjiga g. Grgeca *Kod Namjesnika Kristova* u nas je vrlo prijatna novost i, koliko je autoru ovih redaka poznato, jedinstveno djelo ove vrste. Mi smo imali putopisa odavna. Tu je već Hektorović, Baraković, Veber-Tkalčević, M. Ban, Matoš, Rakić, Krklec, Iv. N. Jemersić i mnogi drugi. No ovi putopisi mahom su jednostavni ili daju suhu kroniku događaja. Popisuju i pričaju o jestvenicima i o onome, što se pojeo na kojoj postaji. Donose tačan popis vremena i dizanje i spuštanje barometra. S druge strane opet oni su samo niz slika i impresija, vrlo čitkih, ali poslije nego su pročitane, ne ostane ništa osim ugodne zabave za vrijeme čitanja. Takvi su mahom noviji putopisi. Stil je gdjeop briljantan, i ako pogdješto manješten. No nikako ne možemo iz tih putopisa da upoznamo duh i srž ovoga naroda, njegove težnje i nastojanja, njegovu kulturnu razinu i prošlost duševnih nastojanja.

Tih manjkavosti nema u knjizi g. Grgeca. On je na vrlo interesantan i zgodan način spojio svoje lične impresije, iznešene visokim stilom, sa objektivnim stanjem stvari i sa mnoštvom reminiscencija iz prošlosti

kršćanstva u Rimu i kod nas, da je prava prijatnost pratiti pisca u njegovim crtanjima i izlaganjima. Od lirskih, dubokih stranica dolaze na mnoge, zanimljivo iznešene, dokumente i događaje između papā i našega naroda, da ste vrlo često iznenadeni nekim faktima, koji nisu često poznati i dobrim znalcima naše prošlosti. Tako na pr. koliko ljudi u nas zna, da je odgojitelj velikog Medicia Lava X. onoga borca, humaniste, koji nas nazva Antemurale Christianitatis bio sin naše krvi, bosanski franjevac Juraj Dragišić.

Ili, recimo, koliko se u nas zna za odnošaje našega velikog umjetnika u XVI. vijeku, primorskoga svećenika Don J. Klovića, miljenika kardinala Grimania i Farnesia, prema našem životu? Za njega govore da je bio anacionalan i da ga ondašnji kozmopolitizam ubio. Ipak taj veliki umjetnik, obnovitelj umjetnosti, Michelangelo en miniature, bio je borac na Mohsću, tamo se tukao u hrvatskoj vojsci sa Turcima, a kasnije, kad je postao velik umjetnik, potpisivao se: Croato, Croatus, Croata.

Ovakvih stvari i podataka ima vrlo mnogo. Pisac je skoro proročetao čitavu našu istoriju i u njoj tražio sve one momente, koji su važni za nas Hrvate kao katolike.

Tu bi trebalo nabrojiti vrlo mno-

go stvari. No to bi bilo preopširno. Dosta je preletjeti ovu knjigu, pa da se vidi, koliko je blaga u njoj posakrivano iz naše kulturne istorije.

Aktuelnost ove knjige osobito je danas vidljiva. Naši liberalci, kad nijesu uspjeli, da svojim smicalicama odvratnu hrvatski vjerni puk od hodočašća u Rim, koja su uostalom dokazala koliko ima žive vjere u našem narodu, nastoje baš sada po sv. Godini da potkopavaju crkveni ugled i auktoritet, te ne propuštaju nijedne zgode, da se ne očešu o sv. Stolicu. Uzeše kao izliku tobožnje prisizanje sv. Stolice u naša nacionalna prava. Ostavimo činjenicu, da je sv. Stolica ovdje postupala smišljeno i nada se korektno, i da je nama učinila neprocjenjivih usluga, što je izjurila onoga bašibozuka Biassiotia: Liberalcima je glavno rušiti vjeru.

Knjiga g. Grgeca može poslužiti kao ustuk ovim nasrtajima. Šteta je samo, što je pisana prilično visokim stilom. Nije za obični puk, Ona je za inteligenciju. I pri svršetku ovoga kratkog osvrta imao bih samo jednu toplu molbu na auktora, da naime kao ustuk proti liberalnim tendencama priredi popularno izdanje ove knjige i da je preko sv. Jeronima turi na desetke tisuća u hrvatski narod.

J. M. Ujević.

NAŠI DOPISI.

MURTER, 10. januara 1926.

Čitaocima našega lista činić će se čudnim, da mjesto Murter, na istoimenom otoku, sa 2.500 stanovnika, koje imade luku zvanu Hramina, jednu između najzastatljivijih od vjetra u Dalmaciji (takozvani mrtvi porat), koje imade svoju Uljarsku Zadrugu sa 2 motora na naftu, koja producira godišnje cca 40 vagona maslinovog ulja, a isto toliko maslinovih pačica; koje ima Ribarsku Zadrugu sa bezbroj ribarskog alata; koje imade većih i manjih trgovaca, koji uvoze samoga brašna za ishranu pučanstva 3.000 (tri hiljade) kvintala u godini, bez drugih životnih namirnica; koje imade i svoju zadrugu mlina, a udaljeno je od svoga centra Šibenika za samo 32 kilometra — imade već 100 godine, da je lišeno svake saobraćajne vezi, kao da smo u najzabavnijem predjelu Afrike. Sav naš promet prilijepi smo da obavljamo sa našim malim ribarskim ladicama od veliku pogibelj stanovnika, a kada nam braća sa Velebita pošalju buru i naš prekomorski susjed Jugovinu, koja znade davati u ovo zimsko doba i po 15 dana, ne možemo ni sa našim ladicama iz luke, već onda treba, kako kažemo mi boduli, „dobro stisnuti pas!“

Uzalud smo više puta moljicali raznu gospodu ministre, da nas vežu bar sa Suškom, Splitom i Šibenikom; a bezbroj puta molili ravnateljstvo Jadranske Plovidbe, da nam izvole uspostaviti saobraćaj barem na pruži Šibenik-Tijesno i Sušak-Omiš, ali sve uzalud! — Prigodom otvorenja Jadranske Izložbe u Splitu i Šibeniku, znajući, da će otvora iste prisustvovati i g. ministar saobraćaja, listom smo pohrtili u Šibenik, da molimo gosp. ministra, budući smo otejepljeni od cijeloga svijeta, da bi nam se smilovao, jer smo i mi podanici države, a još k tome i građari, pak da naredi gospodi od Jadranske Plovidbe, da nas vežu kako-tako sa ostalim svijetom. Gospoda u Šibeniku su nam kazale, da mi ne možemo sa g. ministrom nikako govoriti. Kada nam nijesu dozvolili, da s njime govorimo, sastavismo spomenicu i odaslamo je u Beograd na ministarstvo saobraćaja, molći, da se i nama obrati malo pažnje, pak između ostaloga molili smo, da se dozvoli, da parobrod Jadranske Plovidbe pristaju i uz našu obalu u Hramini, barem oni, koji bi nam bili od najveće potrebe, a to bi bili oni, koji danas veže saobraćaj na pruži Šibenik-Tijesno i Sušak-Metković. Do danas naša molba ostala je „glas vapjućega u pustinji“.

Stoga se stanovnici Murtera, koji su vazda bili stari i iskušani rodoljubi, što dokazuje današnja naša Čitaonica, koja je osnovana otrog 60 godina kao druga u Dalmaciji, koji i danas budno strže na klisurama našega divnog Jadrana, obraćaju se opet g. ministru saobraćaja, Upravi Jadranske Plovidbe, i svim prijateljima napretka, da ako imade u ljudskom društvu još i malo samilosti, porade oko toga, da dobijemo u našoj luci Hramina barem kakvu parobrodarsku saobraćajnu vezu. Ovo je naše životno pitanje, da li mi prestanemo biti odijeljeni od cijeloga svijeta i kada zapuhne buru i jugovina, da ne plaću neši mališi oko nas „kruha-kruh“, a ne možemo im ga pružiti iz gore navedenih razloga.

ORLOVSKI VJESNIK.

Sveza Hrvatskih Orlice izdala je ova predavanja: Uvjeti uspješnoga rada u organizaciji; Ambicije mlade Orlice; Žirava duša u zdravu tijelu i Cilj naših organizacija, pa se ona mogu naručiti na gornji naslov: Zagreb, Kaptol 27 uz cijenu od 2 Din. po komadu. Isto tako upozorujemo gg. župnike i prijatelje orličkoga pokreta, koji su voljni da osnuju orličko društvo, da se pravila i upute za osnivanje tih društava također dobivaju kod navedene centrale.

Nova društva. Iza konstituirajuće skupštine Sveze Hrvatskih Orlica u Šibeniku osnovana su društva u Ljubecima, Oriovcu, Vrbovskom, Mihaljevcima, Jajcu, Tuzli Velom Brdu (kraj Makarske) i Zagrebu.

Naše glasilo. Od januara 1926. kat. ženski list „Za vjeru i dom“ postaje glasilo kat. ženske omladine, organizirane u Posertrinstvu i Svezi Hrvatskih Orlica. Kako je list jedno od najvažnijih sredstava za širenje ideja nekoga pokreta i za odgoj članova toga pokreta, to ga svima organizovanim katolikinjama tople preporučam o

Cijena za odrasle bit će 50 Din., a za mladež 35 Din.

Tečajevi za Orlice. Od 28-30. decembra održao se organizatorno tehnički tečaj za Orlice u Požegi, a od 2-5. siječnja u Sarajevu. — Na tečaju u Požegi bilo je oko 25 učesnica, i to iz Osijeka, Orihovca, Oriovca, Mihaljevaca i Požege. Tečaj su vodile izaslanice SHO iz Zagreba, te je on u teoretskom i praktičnom pogledu vanredno uspio. Osobito nas raduje, što su na tom tečaju prisustvovale seljačke djevojke iz Oriovca i Mihaljevaca. — Tečaj u Sarajevu brojio je oko 40 učesnica, i to iz Travnika, Doce, Kakuja, Jajca, Tuzle i Sarajeva. Predavanja, koja su najvećim dijelom držale same sestre Orlice, bila su s mnogo razumijevanja iznesena, a debate i praktični zaključci samo su povećali njihovu vrijednost. I praktičan je rad uspio. 6. I održana je konstituirajuća skupština okružja. Nakon svršenoga tečaja primio je sve tečajke preuzv. gosp. nadbiskup dr Šarić, te im progovorio nekoliko riječi o važnosti orličkoga pokreta i tijesnoj vezi između toga pokreta i Crkve.

Orlovski tečaj u Dubrovniku. 4., 5. i 6. t. m. održao se u Dubrovniku uspjeli orlovski tečaj. Na tečaju je bilo zastupano više sela iz Primorja, Konavala i Župe. Tečajci su zadnji dan pohodili presv. biskupa dra Marčevića, koji im je progovorio per očinskih riječi. Ima nade, da će se orlovstvo uvriježiti u čitavoj dubrovačkoj okolini.

Glavna skupština „Orlice“ u Preku. Hrv. Kat. Orlici u Preku, koja broji preko 50 članica, je napokon stigla potvrda pravila. Poslije dana održana je prva glavna skupština, na kojoj je izabrana ova uprava: Predsjednica Sikirić Petrica, potpredsjednica Jerolimov Matija, tajnica Jerolimov Margarita, blagajnica Miloš Marica, načelnica Vidović Anka, te revizorke: Košta Ivka i Merkulin Joska.

KNJIŽEVNOST.

Narodno blago. Izašla su prva četiri arka zbirke Narodno blago, koju je sakupio i sredio direktor g. Mervel Kušer, dopisni član Jugoslavenske Akademije. Zbirka zaslužuje pažnju našega i širega općinstva po svojoj zanimivosti i velikom materijalu, koji je pisac kroz dugi niz godina skupljao. Za pojmove g. pisac je našao sve moguće riječi, kojima ih naš narod naziva. Osobito su zanimiva poglavja o zemlji te o svadbi i zavetima u narodnom govoru. Djelo je nešto jedinstvena u književnosti o našem jeziku te ga i našim čitateljima najeplije preporučamo. Cijena arku je 5 dinara, a naručuje se kod Pučke Tiskare u Šibeniku.

Danica, kalendar za god. 1926. Ovaj omiljeni i najljepši kalendar hrvatskoga naroda novom godinom ulazi u svoju 58. godinu. Sama ta okolnost dokazuje, kako je kalendar „Danica“ omljubljen u hrvatskom narodu od prvoga časa buđenja njegove nacionalne svijesti pa do danas. Kao ni jedne do sada godine „Danica“ je ove godine lijepa i obilata raznim stvarnim, poučnim i zabavnim štivom. Resi je oko 60 lijepih slika, koje sve nadmašuje naslovna slika u bojama, „Danicu“ najtoplije preporučamo svim našim cij. čitaocima, te im stavljam na srce, da je što prije naruče, ako to slučajno nijesu do sada učinili. Cijena je „Danici“ Din. 12.—; za članove Društva sv. Jeronima Din. 6.— Preprodavacci

dobivaju 30% popusta. Narudžbe se obavljaju na adresu: Hrv. Književno Društvo Sv. Jeronima, Zagreb, Trenkova ul. br. 1.

Socijalna Misel br. 1. Izašao je prvi ovogodišnji broj Socijalne Misli, koju svima najtoplije preporučamo. Socijalna Misel je politička i kulturna revija kršćanskoga socijalizma, te će u njoj čitatelji naći zanimiv i bogat sadržaj. Od radnja u prvom broju spominjemo onu dra Korošca o programnom stajalištu Slovenaca. Socijalna Misel donasa i hrvatske radnje. U prošloj godini saradivali su od Hrvata Grgec, dr Šarić, dr Rubić, Letinić, B. Dulibić i Felicinović. Pretplata iznosi godišnje 50 D., a šalje se na Kolportajni oddelek Jug. tiskarne u Ljubljani, Poljanski nasip 2.

Razne vijesti.

† Mate Šarić. U srijedu umro je pred zgradom hotela Esplanade u Zagrebu, pogođen od kapi, generalni direktor Jadranske Plovidbe Mate Šarić. Pokojnik je bio rodom iz Opuzena te je neko vrijeme bio zastupnik na dalmatinskom saboru. Kao pomorski stručnjak dovinuo se 1908. g. položaja direktora parobrodarskoga društva Dalmatia u Trstu, a njegovom zaslugom i njegovim neumornim radom došlo je do poznate fuzije parobrodarskih društava kod nas, te je ustanovljena Jadranska Plovidba. Zaslužnom pokojniku vječna slava i mir, a društvu i rodbini naše žalovanje!

Konac procesa Korenić-Kalođerà. U ponedjeljak nastavljena je rasprava protiv msgra Korenić. Sud je proglasio tužbu zastarjelom. Starokatolički biskup Marko Kalođerà je osuđen, da plati parbene troškove u iznosu od 4.000 dinara.

Jadna Bosno, što si dočekala! Na prošli Badnjak u Trstu u 7 sati uveče vraćao se radnik Antun Rakić, rodom iz Medulina, splosa kući. Pred centralnom poštom se malko zaustavio i zapjevao poznatu hrvatsku pjesmu „Veseli se, Bosno!“ „Nato su došli k njemu nekoji stražari i otpratili na policiju. Tu je bio saslušan i odveden u zatvor. U zatvoru su ga zadržali četiri dana, a zatim pustili na slobodu. Kako se doznaje, to je drugi put, što mora Rakić u zatvor radi hrvatskog pjevanja. Pred nekoliko mjeseci bio je odveden u zatvor radi toga, što je na trgu „Unità“ zapjevao „Lijepu našu“, a sada evo radi napomenute pjesme.

GOSPOD. PREGLED.

Zagrebačka burza od 15. t. m. notirala je: Din 797.30 za 100 austr.-šilinga, Din 10.94 za 1 švic. frank, Din 228.52 za 100 tal. lira, Din 275.10 za 1 engl. funtu u čeku, Din 56.62 za 1 dolar u čeku, Din 167.83 za 100 českih kruna, din. 13.48 za 1 njem. marku, din. 55.90 za 1 dolar u novcu.

Poštanški paketi iz Italije za Jugoslaviju. Od 1. oktobra pr. g. vrijedi već propis, da se iz Italije mogu slati poštanski paketi od kg. 10.

Novčanice po 5 dinara. Narodna Banka dobila je već prvu seriju novih novčanica po 5 dinara u srebru. Bit će puštene u saobraćaj u januaru.

Vinogradarska zadruga u Novigradu. U Novigradu osnovana je Vinogradarska Zadruga, koja ima već sada 30 članova.

Talijanski dug Americi iznosi nakon konsolidacije dolara 1,648,000,000, kamati dol. 394,000,000, tako da iznosi ukupni dug 2042 milijuna dolara t. j. 31 put više nego naš državni dug Americi. Imade se isplatiti do konca g. 1987.

Pretplatite se na „NAR. STRAŽU“.

IZ GRADA I OKOLICE.

Imena šibenskih ulica i trgova. Upozorava nas prijatelj, da smo pogrešno iznijeli, kao da nijesu imena Starčevića i GuPCA okršteno dvije ulice u Šibeniku. Mi znamo za tu stvar, ali znamo — a to smo istakli u zadnjem broju — da su na dan dolaska postavljene četiri table, koje prekrštavaju šibenske ulice, ali tu nije bilo ni GuPCA ni Starčevića, nego samo g. — Stj. Radić. Značajno je, da nijedan hrvatski grad veličine Šibenika nije po Radiću okrštko koju svoju ulicu. Šibenik je zaslugom izvjesne gospode dakle učinio ono, što nije učinio naš prvi grad Zagreb. — Splitska Država je u svom zadnjem broju donijela neistinu, da nijedna ulica ni trg nijesu okršteni imenom sadašnjega našeg kralja. Država dakako ne zna, da je bivša obala Makale prekrštena u obalu Kralja Aleksandra.

Birački spiskovi. Čitavi ovaj mjesec izloženi su birački spiskovi na općini. Dužnost je svakoga pristasa HPS. pogledati, da li je uisen u te spiskove, a ako nije, da traži da bude unesen.

Skupština „Orla“. U nedjelju, 17. t. m., u 5 sati p. p. u gornjim prostorijama Badžane drži se glavna skupština Hrv. Kat. „Orla“ s ovim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika prošle skupštine. 2. Izvještaji odbornika. 3. Slučajnosti. Pozivlju se svi redoviti članovi i starješine, da na skupštinu prisuste. — Odbor.

Građevna Zadruga. Doznajemo, da je sa strane „Udruge Stanara“ pokrenuta ozbiljna akcija, da se osnuje „Građevna Zadruga“, te da su skoro sve predradnje za to gotove i da će se u subotu, 23. t. m., u 7 sati uvečer održati konstituirajuća skupština. Ovaj korak „Udruge“ vrlo je pohvalan, te nema dvojbe, da će ga sa zadovoljstvom pozdraviti ne samo stanari i podstanari, već i sami kućevlasnici, jer gradnjom novih kuća stanari ne će, u ovoj nesnosnoj stambenoj krizi, vazda biti u strahu za sebe i svoje mile pred otkazom, a i kućevlasnici će gradnjom zadrughnih kuća odahnuti, budući ne će trebati da, kao i sada, primaju u svoje kuće i nepoćudne stanare. Što je pak važno, gradnjom novih kuća proširit će se i naš grad, a širenjem grada povećava se blagostanje i trgovca, i obrtnika i radnika. Dužnost je dakle svih građana, da ovu plemenitu akciju svim silama podupru, e da čim prije dođe do vidljivih blagotvornih rezultata za naš grad.

Licitacija za popravak obale „Vrulje“. Direkcija Pomorskog Saobraćaja u Splitu raspisala je za dan

Vama neće biti teško poslati pranja rublja obavljati i druge poslove, ako budete upotrebljavali kod pranja rublja „GAZELA“ sapun. Pokušajte i uvjeriti će se.

GAZELA MILO

13. februara t. g. u 11 sati javnu pismenu ofertalnu licitaciju u svojoj kancelariji za izvedenje popravka obale „Vrulje“ u našem gradu.

U fond „Šibenske Glazbe“ doprinio je čestit rodoljub i ljubitelj glazbe g. N. N. dinara 500.— (petsto). — Ovim putem plemenitom darovatelju Uprava harno zahvaljuje.

Analfabetski tečaj. U četvrtak, 14. t. mj., hrv. kat. žensko prosvj. društvo „Zora“ u prostorijama knjižnice „Pavlinović“ otvorilo je analfabetski tečaj za nepismene i slabije pismene služavke i djevojke. Sa radošću opažamo, da ovo društvo zadnje vrijeme na karitativnom i prosvjetnom polju razvija upravo zamjerni rad.

Športaši na prolasku. U četvrtak bila je na prolasku kroz naš grad momčad splitskog Hajduka, koja se preko Trsta vratila sa svoje sportske turneje u Egipat, koja je svršila pohodom našega sporta.

Plan za uređenje Šubičevca izradit će, kako čujemo, poznati naš graditelj, inžinir P. Senjanović u Splitu.

Ispitne takse za privatne učeničke, koje su iznosile upravo nečuvenu sumu, bile su prekjučer od ministra prosvjete snižene za 50 po sto.

Ugledali se i drugi! Hrv. kat. društvo „Zora“ pismom dana 3 o. mj. upisalo se članom društva „Dobrovoljnih Vatrogasaca“ sa iznosom od 10 dinara mjesečno. I ako je ovo humano društvo i samo siromašno, rado otkida od svojih teških ušteda ovaj iznos, eda podupre požrtvovno društvo „Dobrovoljnih Vatrogasaca“. Dok iznosimo ovaj lijepi primjer na ugled drugima, zahvaljujemo iskreno susretljivosti ove humane institucije. — Zapovjedništvo Dobrovoljnih vatrogasaca.

Darovi „Uboškom Domu“. Da počaste uspomenu *Josipa Jankovića*: Notarska kancelarija dra Meixnera din. 50; N. Papo, mag. pharm. din. 30; ing. Klemenčić, Luka Šarić, Šime Morić i Obitelj Frančić po din. 20; Slavomir Sinčić din. 15; Toma Bamber, Obitelj Nitsche, Obitelj Bože Spratiz-a, Stjepan Marković i Aleksandar Šupuk po din. 10. Da počaste uspomenu *Adele Bučan*: Vilim Beroš din. 100, a dr Božo Kurajica din. 30. Da počaste uspomenu *dra Ante Mladinova*: Dr Josip Pasini din. 30 te don Jerko Jurin i dr Nikola Šupe po din. 10. Da počaste uspomenu *Gaje Radunića*: Obitelj Vladimira Kulića din. 25, a don Jerko Jurin din. 10. Da počasti uspomenu *prof. Spasoje Albanesi*: Jerolim Filipis din. 50. Da počasti uspomenu *Jerka Stojića*: Marko Stojić din. 200. — Svima darovateljima Uprava najharnije zahvaljuje.

Vlasnik, izdavatelj i odgovorni urednik: Ante Erga. — Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku — (predstavnicu: Jerolim i Vjekoslav Matačić).

Prispjelo *)

Gospodinu

Mirku Kaštelan, akademičaru
Šibenik.

I ovim putem žalim za uvrede, javno Vama nanešene dana 30. oktobra 1925. u gradskom perivoju, moleći Vas za oprost.

U Šibeniku, 14. I. 1926.

Mate Guloznić Antin.

*) Za uvršteno pod gorajim naslovom uredništvo ne odgovara.

PRIPOČENO *)

Velika reklama i budućnost za hotel Šibenik, dapače vlasnika tog svratišta. Preporučujem, da svaki onaj putnik, bio trgovac ili trgovački putnik ili službujuća osoba bez razlike muškog ili ženskog spola, posjeti ovaj hotel. Svaki onaj, koji odsjedne u ovom hotelu, kada ima putnik, da otputuje i lepo se preporučiti, da ga se probudi u pet sati iz jutra, probudit će ga tek, kad se sam probudi u sedam sati i ustane od umornog putovanja. Još k tome, kada im se reče lepim načinom, zašto nijesu zvali putnika, dobije takvi odgovor, da samo još to ostane, da ne dobije batine po leđima. Stoga ja niže potpisani preporučujem svakom putniku, ako nema kojega drugog hotela u gradu Šibeniku, neka se obrati na ovaj hotel. Bit će solidno podvoren kao i ja. Još k tome sa štovanjem žalim, da se

*) Za uvršteno pod ovim naslovom uredništvo ne preuzimlje nikakve odgovornosti

gradsko poglavarstvo malko ne brine protiv vlasnika ovakvog hotela. Za ovaj članak odgovaram ja niže potpisani trgovac Ivan Kučina sa Sušaka.

U Šibeniku, 4. siječnja 1926.

Ivan Kučina.

Putnike i akvizitere

primam za posve novi, bezkonkurenčni i dobro idući predmet. Visoka sporedna zarada osigurana. Interesenti neka pošalju svoje ponude do 31. o. mj. pod „Zarada“ na

Aloma Company — Ljubljana
Cankarjevo nabrežje 1.

CIPELE

od crne ili smeđe toleće kože, domaća izrada Din. 155.— od finog crnog boksa D. 185.— iz kraljeve kože podkivane Din 160.— razašlja veletrgovina R. STERMECKI, Cella br. 17. Slovenija.

Ilustrirani cjenik sa preko 1000 slika šalje se svakome badava. Uzorke štofova, kamgarne i razne manufakturne robe dobijete 8 dana na ogled. Ako roba ne odgovara i nije odsječena, može se promijeniti, ili pak vratiti novac. Narudžbe preko Din 500.— šalju se od poštarine slobodno. Zastupnici se primaju. Trgovci engros cijene.

Pučka Tiskara Šibenik

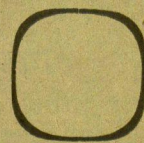

prima na izradbu sve u tiskarsku struku zasijecajuće radnje.

Cijene umjerene. Izradba brza.

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 363.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamačuje.

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani Podružnica Šibenik

VLASTITA ZGRADA — — —
— — — GLAVNA ULICA 108

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOĆNI 67.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT.

Ispostava: BLED.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000. — — — — — Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAČUJE NAJPOVOLJNIJE.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.